

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a antimonopolní politika
Office for the Protection of Competition and Antitrust Policy

Student: Radka Janošová
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Gryga

Ostrava 2011

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a prameny.“

V Ludgeřovicích dne 26. dubna 2011

.....

Radka Janošová

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Milanu Grygovi, za ochotu, za cenné a podnětné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Mimo jiné bych chtěla poděkovat paní Ing. Pavlíně Hanke, za cenné informace a pomoc při zpracování bakalářské práce.

Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Historie soutěžního práva.....	2
2.1 Raná historie.....	2
2.2 Cechy-nejvýznamnější regulace středověku	2
2.3 Vývoj v raném novověku	3
2.4 Koaliční zákon v Rakousku-Uhersku.....	3
2.5 Moderní soutěžní právo.....	4
2.6 Změny způsobené světovou válkou a vznik československa.....	4
2.7 Období první republiky	5
2.8 Debaty o podobě kartelového zákona	5
2.9 Kartelový zákon	6
2.10 Pozice kartelu v Československu	7
2.11 Soutěžní právo v rámci zákona o nekalé soutěži.....	7
2.12 Protektorát Čechy a Morava.....	8
2.13 Politika státního plánování	8
2.14 Změny po roce 1989.....	9
2.15 Vznik Úřadu se sídlem mimo Prahu	10
2.16 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v datech	10
3. Charakteristika antimonopolní politiky v ČR	12
3.1 Tržní struktura	12
3.1.1 Dokonalá konkurence	13
3.1.2 Nedokonalá konkurence.....	13
3.1.2.1 Monopol.....	13
3.1.2.2 Oligopol	13
3.1.2.2.1 Kartel-smluvní oligopol.....	14

3.1.2.2.2	Cenové vůdcovství-oligopol s dominantní firmou	14
3.1.2.2.3	Paralelní tvorba cen	15
3.1.2.2.4	Barometrická tvorba cen.....	15
3.1.2.3	Monopolistická konkurence	16
3.2	Nekalá soutěž	16
3.2.1	Klamavá reklama.....	17
3.2.2	Klamavé označování zboží a služeb.....	17
3.2.3	Vyvolávání nebezpečí záměny	18
3.2.4	Parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele	19
3.2.5	Podplácení	19
3.2.6	Zlehčování	19
3.2.7	Srovnávací reklama	19
3.2.8	Porušování obchodního tajemství	20
3.2.9	Ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí	21
3.3	Hospodářská soutěž	21
3.3.1	Měření tržní síly	23
3.4	Komunitární právo hospodářské soutěže	24
4.	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	25
4.1	Soutěžní advokacie.....	26
4.2	Poslání a kompetence Úřadu	26
4.3	Vedení ÚOHS	27
4.4	Organizační struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže	28
4.5	Podnikání na volném trhu je soutěžní hra	28
4.6	Ochrana hospodářské soutěže	30
4.6.1	Dohody mezi soutěžiteli (Kartel)	30
4.6.1.1.	Druhy kartelů.....	30
4.6.1.2.	Výjimky ze zákazu	31

4.6.2.	Leniency program	32
4.6.2.1.	Leniency typu IA.....	33
4.6.2.2.	Leniency typu IB.....	34
4.6.3	Dominantní postavení a jeho zneužití	34
4.6.4	Spojení soutěžitelů (Fúze).....	36
4.7	Veřejná podpora	37
4.7.1.	Centrální registr podpor malého rozsahu (de minimis).....	38
4.8	Veřejné zakázky	38
4.8.1.	Dohled nad veřejnými zakázkami	39
4.8.2.	Bid rigging.....	40
4.9	Hodnocení činnosti ÚOHS.....	41
5.	Závěr	43
	Seznam použité literatury	45
	Seznam zkratek	47

1. Úvod

V době, kdy Zemi objevili první lidé, nastal okamžik řešení prvních ekonomických problémů. Stručný retrospektivní pohled do historie v systému ekonomie, v počátku zvykového (dnes už neexistující), přes příkazový systém uplatňující v zemích s komunistickým režimem, až po současný systém tržního hospodářství aplikovaný ve většině vyspělých státech světa. Tržní model je založený na principu vzájemného vztahu nabídky s poptávkou a určuje co a pro koho vyrábět. Tento princip umožňuje v tržní ekonomice svobodné fungování hospodářské soutěže, která by bez existence práva nemohla svobodně pracovat. V souvislosti s účinností hospodářské soutěže vzniklo právo soutěžní.

Soutěžní právo (právo hospodářské soutěže) je rozděleno do dvou pododvětví, které jsou odvozené od dvou forem zneužití hospodářské soutěže. Právo nekalé soutěže zabývající se ochranou soutěže proti nekalému soutěžnímu jednání. Další pododvětví soutěžního práva tvoří právo na ochranu hospodářské soutěže (kartelové právo, antitrustové právo). Smyslem soutěžního práva je existence soutěže.

Cílem mé bakalářské práce je popsat politiku ochrany hospodářské soutěže z historického hlediska až po současnost, definovat antimonopolní politiku v České republice. Podíváme se na jediného představitele politiky ochrany hospodářské soutěže u nás – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Charakterizujeme si jak jeho poslání, tak i oblasti, které Úřad kontroluje a monitoruje. Závěrem zhodnotím činnosti úřadu za rok 2010.

2. Historie soutěžního práva

První doložené zákony soutěžního práva se objevily v Kanadě a ve Spojených státech amerických na konci 19. století. V našem prostředí byl významným pokusem o regulaci kartelový zákon z roku 1933.¹

2.1 Raná historie

Nařízení týkající se ochrany nebo stabilizace trhu byla vydána ve starověkém Římě. Císař Zenon roku 483 našeho letopočtu zakázal obchodní propojení nebo společenské transakce soukromých i státních monopolů. O dalších regulačních opatřeních se dozvídáme až v 11. století, které proběhly v státní, ekonomické a společenské struktuře. Bylo zakázáno skupování potravin za účelem zvýšení jejich tržní ceny. V českých zemích nalézáme regulační pokusy, například soubor horního práva *Ius Regale Montanorum* Václava II. z roku 1300 obsahoval zákaz dohody mezi velkoobchodníky s rudou, za účelem snížení nákupní ceny: „Zamietáme jedno ohyzdné šibalstvie, kteréžto někteří z rudokupcuov proti naše věci obecníe v minulých časiach takto častěji vedli sú, že cožkolviek prvni z nich v kúpení rudy ot dlužné daleko vzdálené záplaty podal, tehdy druhý přijde, jakožto podanie tohoto nevědomý, podal ihned méně a tak o jiných, takže praví kupci, těchto chytrostí pochybní učinění jsúce, otstupovali sú, nic nekúpiece; oni prodavači, tak velikú trápení jsúce teskností, pripuzeni biechu tu prodejnú rudu za mnoho menší, nežli stále bieše, zápatu prodati, na nemalé naše urbuře i všeho dole bezprávie a obtieženie.“²

2.2 Cechy-nejvýznamnější regulace středověku

Nejvýznamnější regulací celoevropského charakteru sebou neslo sdružování valné většiny výrobců do tzv. cechů. S rozvoji řemesel začal rozvoj i měst. Samosprávné organizace jednotlivých řemesel vznikají od konce 13. století. Mílové právo znamenalo, že v určitém okruhu města nesměl nikdo mimo členy cechu toto řemeslo provozovat. Vstup nezávislých soutěžitelů na trh byl zcela vyloučen, jelikož členství v cechu se stalo povinným. Cech kontroloval obsazení míst tovaryšů i mistrů. Zboží výjimečné kvality se dokázalo prosadit přes cechovní systém, jako předmět dálkového či mezinárodního obchodu (luxusní zboží,

¹ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 33

² Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 33,34

textilní výrobky či vína). Hospodářská stagnace byla prodlužována cechovními organizacemi, které bránily v zavedení pokročilejšího stupně výroby v podobě manufaktur.³ V roce 1731 byly cechy podrobeny státní kontrole úřadu cechovního inspektora a současně byl vydán i generální cechovní patent. Ten byl namířen zejména proti organizování tovaryšů, současně však omezil i privilegia cechů, neboť počty mistrů napříště měly stanovovat úřady, jež rovněž mohly zvyšovat počty tovaryšů přes omezení daná cechovními statuty.⁴

2.3 Vývoj v raném novověku

V závislosti na okamžitých potřebách panovníka byly zaváděny další zákony. Na území Anglie se objevuje množství judikátů týkajících se soutěže. Významným milníkem je tzv. Case of Monopolies z roku 1603, v němž anglický soud konstatoval, že udělení výhradních práv je nezákonné, neboť monopoly zabraňují ostatním soutěžitelům v podnikání. Monopol nepoškozuje pouze konkurenty, ale každého, kdo si zakoupí daný výrobek, neboť monopolní výrobce zvýší cenu, ale již nemá motivaci k udržování či zvyšování kvality. Udělování monopolů nebylo záležitostí pouze britských ostrovů. Hospodářský život českých zemí byl v 17. a 18. století svázán řadou státních i soukromých monopolů. V polovině 19. století byla definitivně zrušena cechovní organizace řemesel a nahrazeny živnostenskými společenstvy. Jejich účel mělo být odklizení obyčejů, zvyků a novot, které jsou překážkou poctivé soutěže mezi členy společenstva.⁵

2.4 Koaliční zákon v Rakousku-Uhersku

První ustanovení proti dohodám o cenách se objevují v Rakousku v roce 1803 v trestním zákoníku. Za skutečné počátky je v literatuře považován tzv. koaliční zákon přijatý dne 7. dubna 1870. Jeho smyslem je úprava vztahu mezi zaměstnavateli a zaměstnanci. Dodržování ustanovení neměli právní účinky, tudíž nebylo nijak důsledně vymáháno a pochopitelně ani dodržováno. Vzhledem k tomu, že zákon vznikl v době před bouřlivým rozvojem průmyslu, objevovaly se pochybnosti o možnostech jeho aplikace na velké podniky. I přes nedostatky byl zákon v roce 1918 přejat do právního řádu Československa.

³ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 34,35

⁴ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 36

⁵ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 37

2.5 Moderní soutěžní právo

Vznikly dva odlišné pohledy na problematiku kartelů. První se zabýval škodlivými dopady na ekonomiku, především v podobě zvyšování cen, a jeho záměr bylo kartely zcela zakázat. Tuto cestu sledovala především legislativa zámořských zemí, na jejímž základě je v podstatě postaveno současné soutěžní právo. Významným a často zmiňovaným milníkem je tzv. Sherman Act přijatý ve Spojených státech amerických 2. července 1890. Zákon měl chránit obchod proti nezákonným omezováním a monopolům. V roce 1914 byl k tomuto cíli zřízen speciální dozorující orgán tzv. Fair Trade Commission, která svou činnost vykonává dodnes.

Druhý názorový směr se zabýval hospodářskou stabilitou, především stabilitou cen a dodávek. Cílem nebyl absolutní zákaz, nýbrž nastavení státní kontroly nad kartely, jejich legalizace a odstranění nepřiměřeně vysokých cen. Problematika kartelů a způsob jejího řešení byly v období před i mezi světovými válkami skutečně ožehavým tématem, svědčí i skutečnost, kterou se zabývala mezinárodní ekonomická konference Společnosti národů svolaná v roce 1927 do Ženevy. Zde byly posouzeny a srovnány kartelové a trustové režimy jednotlivých států.⁶

2.6 Změny způsobené světovou válkou a vznik československa

Ekonomický vývoj v letech 1914-1918 byl vážně narušen probíhající světovou válkou. Rakousko přikročilo k systému válečného řízení hospodářství, které zahrnovalo převzetí řízení nejdůležitějších průmyslových podniků, zbrojní výroby a železniční dopravy vojenskou správou. Ostatní úseky řídila jednotlivá ministerstva. Ekonomiku tedy společně řídily státní instituce a podnikatelská sdružení. Tento vývoj vedl k posílení nejvýznamnějších průmyslníků, kteří ve svých oborech začali uplatňovat diktát vůči svým konkurentům.

K nástrojům válečného řízení patřilo především stanovení maximálních cen, regulace výroby státními zakázkami, alokace pracovních sil, surovin a paliv na preferované výrobní programy, povinný výkup zboží (především zemědělského), kontrola pohybu produktů mezi výrobcí a odběrateli. Po zhroucení rakouského hospodářství v letech 1917-1918, které nastalo

⁶ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 41

v oblasti zásobování potravinami, palivy a dalšími výrobky, bylo okamžité zrušení vázaného hospodářství nemožné i pro nově vzniklé Československo.⁷

2.7 Období první republiky

Po vzniku první československé republiky zůstávala „ochrana hospodářské soutěže“ aktuálním tématem. Nebyla však chápána v dnešním slova smyslu. Československé hospodářství bylo do značné míry zkartelizováno (kartely tvořily až 70 procent průmyslu) a těmito „tajným“ dohodám, byla přisuzována řada pozitivních aspektů, například stabilizace v dodavatelsko-odběratelských vztazích.⁸

2.8 Debaty o podobě kartelového zákona

Historie kartelového zákonodárství nového státu začíná v roce 1925. První předloha bylo sestaveno pro Národní shromáždění Frankeho ministerstvo pro zásobování lidu. Důvodová zpráva zmírňuje jednotlivé aktuální kroky, které po první světové válce učinilo britské i německé zákonodárství ve snaze zabránit negativním vlivům kartelů. Ministerstvu vadily vysoké ceny, které kartely nesnižovaly, snížení počtu soutěžitelů, kteří nedokázali odolávat tlaku kartelů. Existence kartelů měla být zachována. Značné zmatky v hospodaření by vyvolal zákaz všech kartelů. Mezi světlé stránky kartelů přivádí do rozháraných hospodářských poměrů poválečnou jistotu a stabilitu výroby, odbytu a cen. Co však vadilo, byly cenové výstřelky kartelů, na které doplácel i stát. Ministerstvo proto navrhovalo „zveřejňování kartelů“ a jejich registraci v rejstříku. Kartely by tak začaly právně existovat, pokud by k registraci nedošlo, jejich dohody by byla právně neúčinné.

Návrh zákona zahrnoval i soukromé monopoly, neboť dopad jejich chování na trh byl obdobný. Kontrolou měla být pověřena státní národohospodářská komise. Předmětem její činnosti měla být kontrola cenového vývoje a chování kartelů na trhu. Komise měla mít možnost trestat kartely sankcemi. Návrh ministerstva však neprošel, přesto byla kartelová otázka otevřena. K jednotlivým osnovám zákona pak byly podávány, které předlohy měnily. V pořadí čtvrtou osnovu vypracovalo opět ministerstvo spravedlnosti. Připomínky dávaly jednotlivé politické strany nebo průmyslové svazy a komory. O posledních návrzích jednala cenová komise ministerské rady. Byla utvořena komise expertů z jednotlivých politických

⁷ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví s. 43*

⁸ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví s. 44*

stran, tak aby mohl být zákon co nejdříve přijat. Vláda jej projednávala 3. 7. 1933 a předala Poslanecké sněmovně s projevem přání, aby tato předloha byla projednána co nejrychleji. Zákon byl schválen téměř okamžitě 12. 7. 1933, zákon nabyl účinnosti od 1. září téhož roku.⁹

2.9 Kartelový zákon

Zákon kartely zlegalizoval. Do té doby byly postaveny na vratkou právní rovinu. Vláda vlastně „dostala pod kontrolu“ pouze případné největší negativní výstřelky chování kartelů, zejména cenové. Zákon, ze dne 12. července 1933 č. 141 Sbírky zákonů a nařízení o kartelech a soukromých monopolech definuje ve svém prvním paragrafu kartelové úmluvy následujícím způsobem: jsou to „*úmluvy samostatných podnikatelů, jimiž se smluvní strany zavazují obmeziti nebo vyloučiti mezi sebou volnost soutěže úpravou výroby, odbytu, obchodních podmínek, cen nebo, pokud jde o podmínky dopravní, úvěrní nebo pojišťovací, též sazeb, jeli účelem úmluv ovládnouti co možná nejúčinněji trh.*“ K platnosti takovýchto úmluv bylo zapotřebí, aby byly učiněny písemně do kartelového rejstříku u Státního úřadu statistického¹⁰ Jednotlivé ministerstvo mohlo (samo nebo na příkaz vlády) v případě důvodné obavy, že by prováděním kartelu byl ohrožen veřejný zájem nepřiměřeně vysokými cenami zahájit šetření. Příslušný orgán pak měl, podobně jako dnes Úřad na ochranu hospodářské soutěže, ze zákona oprávnění nahlížet do obchodních knih, záznamů, konat místní prohlídky. Situaci pak mohlo následně vyřešit smírčí řízení s představiteli kartelu. Podnět k zahájení smírčího řízení mohly dát zájmové organizace i zákazníci kartelu. Pokud nepřineslo smírčí řízení uspokojivý výsledek, mohla vláda smluvním stranám zakázat požadování cen nad určitou výši nebo uskutečňování jiných bariér (závěra, výluka). Pokud by společnosti nerespektovali vládního nařízení, hrozilo jim sankce až 3 miliony korun, zrušení kartelové dohody a rozpuštění organizace řídící kartel.¹¹

Kartelový zákon se nevztahoval pouze na kartely samostatné. Ve třetí části byl zaměřen i na subjekty s významnou ekonomickou silou. Patřili zde soukromé monopoly udržující nepřiměřeně vysoké ceny, významné firmy stojící mimo kartely či odběratelé kartelů. Na druhou stranu zákonu nebyly podrobeny státní monopoly, státní závody, ústavy.

⁹ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví.* s.44

¹⁰ Tamtéž, s. 48

¹¹ Tamtéž, s. 51

Zajímavý je postoj zákona ke společnostem stojící mimo kartel, tzv. outsiderům. Jejich ceny, pokud byly nepřiměřeně vysoké, mohly být předmětem regulace ze strany vlády. Outsiderům byl obecně přikládán negativní vliv na soutěž.

2.10 Pozice kartelu v Československu

Všechna odvětví průmyslové výroby byla zkartelizována.

Co si můžeme představit pod nekalou soutěží? Právý opak dnešního významu tohoto pojmu. Existovala řada „outsiderů“, kteří nebyli vázáni výhradními dodávkami kartelovým hutím, a proto velkoobchodníkům „nezdravě“ konkurovali.

Odlišné formulace od současného pojetí najdeme v konstatování o mezinárodních dohodách v železářském odvětví: „...jejich cílem jest pro některé druhy zajistiti domácí odbytiště před dumpingovým podbízením nebo jiným cenovým poruchám“¹². Z této formulace je jasné, že filozofie ochrany hospodářské soutěže byla před 70 lety zcela odlišná od té současné. Československo v meziválečné éře bylo nabitě kartely. Řada z nich byla dle tehdejšího vývoje Evropy nutností, protože teprve zajištění silné pozice v tuzemsku dovolovalo uskupením a jednotlivým společnostem expanzi do zahraničí. Kartelový zákon dával vládě k dispozici cenový nástroj korigující případné výstřelky chování firem na trhu. Omezení soutěže sloužilo k zachování stability. Toto pojetí ochrany hospodářské soutěže je zcela opačné od současné. Tam, kde docházelo k volné soutěži, klesaly ceny, krachovali soutěžitelé.¹³

2.11 Soutěžní právo v rámci zákona o nekalé soutěži

Užitečné je shrnout si vztah nekalosoutěžního a kartelového zákona. Zákon č. 111/1927 byl namířen proti nepřipustné soutěži. Předmětem ochrany nekalosoutěžního zákona byl podnik a spotřebitel. Kartelový zákon směřoval proti výstřelkům při omezování volné soutěže. Subjektem ochrany kartelového zákona byl kartel, dále podnik účastníci se kartelu, osoby, proti nimž je kartel namířen a veřejnost. Zneužití monopolního postavení bylo na základě nekalosoutěžní legislativy žalovatelné, ale prokázání deliktu těžko prokazatelné.¹⁴

¹³ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*, s. 74

¹⁴ Tamtéž, s. 79

2.12 Protektorát Čechy a Morava

Začlenění Protektorátu Čechy a Morava do Německé říše vedlo k dalším regulacím trhu. Okupační režim velel k cenové kontrole. V roce 1939 zahájil svou činnost Nejvyšší úřad cenový, který téměř vyloučil cenotvornou tendenci chování kartelů. V průmyslu byl uplatněn přísný, centrálně direktivní systém při udělování zakázek a v hospodaření.

V této době vznikaly povinné organizace podnikatelů, například Ústřední svaz průmyslu pro Čechy a Moravu, který měl rozsáhlé pravomoci v určování objemu a sortimentu produkce jednotlivým podnikům, ale i oblasti zřizování, zastavování nebo sloučení firem.¹⁵ Navíc začal platit říšskoněmecký zákon o povinných kartelech ze dne 15. července 1933, který umožňoval ministru hospodářství volně sdružovat podniky do syndikátů, kartelů, konvencí, upravovat jejich práva a teoreticky tak zasahovat i na území Čech a Moravy. Poškozený přitom neměl právo žádat náhradu škody, která vzešla z opatření tohoto zákona.

2.13 Politika státního plánování

Politika řízeného hospodářství za první republiky a německé okupace do jisté míry předznamenala i vývoj poválečný. Hlavním rozdílem byla změna ve vlastnictví firem a kroky k potlačení soutěže a konkurence na trhu.

Proces znárodnění byl nastartován bezprostředně po skončení druhé světové války. Omezení soukromého vlastnictví znamenal například dekret prezidenta republiky Edvarda Beneše č. 5/1945 ze dne 19. května. Majetek osoby státně nespolehlivých byl dán pod národní správu. Dekret přitom za osoby státně nespolehlivé považoval německé a maďarské národnosti. K zavedení národní správy byly věčně příslušné národní výroby a u největších podniků pak ministerstva. Další zásah do volné soutěže znamenal dekret prezidenta č. 109/1945 ze dne 27. října o řízení výroby Ministerstvu průmyslu dával možnost řídit těžbu, opatřování surovin, polotovarů, pomocných látek, strojů, energií, řídit výrobu a odbyt. Podobně o rok později byl vydán zákon o dvouletém hospodářském plánu. Další významné protisoutěžní kroky následovaly v roce 1948 a dalších letech. Stupeň znárodnění podniků dosáhl téměř dokonalosti. Socialistické Československo odsunulo pojem soutěže do ústraní,

¹⁵ Tamtéž, s. 80

realitou bylo centrální plánování a státní dirigismus.¹⁶ Svobodné rozhodování jednotlivých podniků na trhu bylo do značné míry nemožné.

Hospodářská soutěž ve své podstatě ani nemohla existovat. Při tehdy platných předpisech nemohl působit základní pilíř tržní ekonomiky, tedy formální rovnost všech subjektů, která je předpokladem nezdeformované soutěže na trhu.

Podle novely hospodářského zákoníku v roce 1970 podle § 119a tohoto zákoníku tedy platilo, že „organizace nesmějí zneužívat svého hospodářského postavení k získání neoprávněných nebo nepřiměřených výhod na úkor jiných organizací nebo na úkor spotřebitelů. Zejména nesmějí:

- a) vynucovat nepřiměřené hospodářské podmínky při uzavírání hospodářských smluv nebo jiných dohod
- b) vázat souhlas s uzavřením hospodářské smlouvy na převzetí závazku, který s požadovaným předmětem plnění nesouvisí
- c) zastavit nebo omezit prodej výrobků, zatajovat nebo hromadit výrobky, aby byl vyvolán jejich nedostatek za účelem udržení nebo neoprávněného zvýšení cen anebo získání jiného neoprávněného hospodářského prospěchu

Ani uvedené změny obchodního zákoníků nemohly nic změnit na faktu, že hospodářská soutěž byla značně omezena a svázána povinnostmi spočívajícími v plnění závazných limitů a plánu. Z hlediska soutěže byl zvrácený i cenový systém, neboť ceny se neodvíjely dle nabídky a poptávky, ale byly řízeny převážně centrálně. Jednotlivé podniky také nebyly pod dostatečným konkurenčním tlakem, protože jejich odbyt byl plánovitě zajištěn. Tomuto stavu nasvědčoval nedostatek iniciativy a iniciativy a inovačních procesů. Ekonomové si zmíněné nedostatky uvědomovali, k znovuzavedení tržních mechanismů však v socialistickém Československu nedošlo.¹⁷

2.14 Změny po roce 1989

Politické změny nastaly v roce 1989. Od devadesátých let docházelo k uvolnění státního dirigismu, obnovení soukromého vlastnictví a podpoře efektivní hospodářské soutěže

¹⁶ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s. 84

¹⁷ Tamtéž, s. 86

na principu rovnosti a soutěžících subjektů. V přechodném období let 1989 a 1990 byla právní úprava hospodářské soutěže zahrnuta do novely hospodářského zákoníku č. 103/1990.

Následovaly práce na prvním soutěžním zákoně, jejichž nositelem byl cenový odbor ministerstva financí. Zákon byl po č. 63/1991 přijat. Byl to krok správným směrem, protože nový režim zdědil po svém předchůdci „hypermonopolní“ strukturu ekonomiky, kterou musel nejdříve zprivatizovat, a reálná soutěž musela být zavedena.¹⁸

2.15 Vznik Úřadu se sídlem mimo Prahu

Ochrana soutěže byla svěřena Českému úřadu pro hospodářskou soutěž se sídlem v Brně (Úřad začal fungovat od 1. 7. 1991). O rok dříve vznikl i jeho slovenský protějšek. Do rozdělení federace vykonával svou činnost ještě Federální úřad po hospodářskou soutěž se sídlem v Bratislavě. Tomuto úřadu byly svěřeny případy chování firem, jejichž podíl dodávek tvořil více jak 40 % trhu jak v České tak ve Slovenské republice. Úřad reprezentoval federaci také při jednání s úřady jiných zemí.

2.16 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže v datech

1991	Zákon Federálního shromáždění o ochraně hospodářské soutěže, účinností v březnu stanovil, podstatnou část působnosti na území České republiky bude vykonávat orgán pro hospodářskou soutěž ČR. Sídlem v Brně a předsedou Stanislavem Bělehrádkem.
1992	Prosazování soutěžního práva v ČR bylo svěřeno Ministerstvu pro hospodářskou soutěž. Brno se stávalo justičním centrem ČR. Ministerstvo mělo své pracoviště i Ostravě a Plzni. Změna antimonopolního úřadu na ministerstvo s privatizací.
1994	Ministerstvo pro hospodářskou soutěž rozšířilo své kompetent o dohled nad zadáváním veřejných zakázek. Smyslem bylo zajistit, aby zdroje, které ve většině pocházejí z peněz daňových poplatníků, byly vynakládány transparentně. Zároveň jde o to, aby v procesu zadávání veřejných zakázek nedocházelo ke zvýhodňování některých subjektů před jinými.

¹⁸ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví*. s.86

- 1996 Ministerstvo se přeměnilo na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Jedná se o ústřední orgán státní správy, který je nezávislý na výkonné moci. V čele ÚOHS stojí předseda, kterého jmenuje na návrh vlády prezident republiky. Funkční období předsedy je šestileté a funkci může zastávat maximálně dvě období.
- 1999 Předsedou byl jmenován jeho dosavadní místo předseda Josef Bednář. Úřad pak vedl do začátku roku 2005.
- 2000 Kompetence ÚOHS se rozšířil o dohled nad poskytováním veřejných podpor v ČR. Období let 2000 až 2004 působil ÚOHS jako prodloužená ruka Evropské komise, kdy ÚOHS dohlížel na dodržování zákazu poskytování státní pomoci neslučitelnou s evropským právem. Po vstupu ČR do Evropské unie je úkolem ÚOHS nejen monitoring poskytování pomoci z veřejných prostředků, ale také aktivní asistence českým subjektům při aplikaci práva Evropských společenství v oblasti veřejné podpory. Rozhodovací pravomoc má nyní Evropská komise.
- 2004 Vstup ČR do Evropské unie a s tím související legislativní změny a kompetence ÚOHS.
- 2005 V čele Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže stanul nový předseda Martin Pecina. Do funkce jej slavnostně uvedl prezident Václav Klaus.
- 2006 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl spoluorganizátorem velké mezinárodní konference k 15. Výročí aplikace soutěžního práva v naší zemi a zároveň vzniku ÚOHS. Na konferenci vystoupila řada předních odborníků na soutěžní právo z tuzemska, Evropy a zámoří.
- 2007 Tento rok se stal pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže svým způsobem přelomovým. Koncem března a počátkem dubna se většina zaměstnanců přestěhovala do nového sídla v rekonstruované budově na třídě Kpt. Jaroše 7 v Brně. Po dlouhých šestnácti letech tak skončilo provizorní působení v pronajatých prostorách.
- 2008 Byla dokončena přístavba budovy na třídě Kpt. Jaroše a všichni zaměstnanci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže tak mohou pracovat pod jednou střechou.¹⁹

¹⁹ Kolektiv autorů. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE. *Historie, fakta, svědectví.* s.111,112

3. Charakteristika antimonopolní politiky v ČR

Antimonopolní politikou rozumíme jinými slovy politiku na ochranu hospodářské soutěže a politiku, která se zabývá tržním mechanismem, tedy střetem nabídky a poptávky. Pomocí různých nástrojů se snažit zajistit co nejlepší podmínky pro hospodářskou soutěž a ekonomiku jako celku. Vychází z poznání ekonomické teorie. Nejlepší způsobem fungování každé ekonomiky je konkurenční prostředí.

3.1 Tržní struktura

Chování firmy je silně ovlivňováno typem tržní struktury, v níž se nachází. Záleží na tom, zda v odvětví, jehož je firma součástí, působí velký nebo malý počet prodávajících subjektů, zda jednotlivé firmy mají či nemají vliv na utváření tržní ceny, zda je vstup nových firem do odvětví volný, ztížený nebo dokonce uzavřen.

Rozlišujeme čtyři typy tržní struktury, z nichž dvě představují teoretické modely (dokonalá konkurence, monopol) a dvě reálné ekonomické situace (oligopol, monopolistická konkurence).²⁰

Podívejme se na typy tržních struktur:

TYP		POČET FIREM	CHARAKTERISTIKA PRODUKTU	VLIV FIRMY ZA CENU	VSTUP DO ODVĚTVÍ	PŘÍKLADY VÝSKYTU
Dokonalá konkurence		Velký počet malých firem	Homogenní	Žádný	Volný	Teoretický model
Nedokonalá konkurence	Oligopol	Malý počet firem	Homogenní	Částečný	Částečný bariéry vstupu	Ocelářství, výroba barevných kovů a základních chemikátů, cementářství
	Diferencovaný oligopol	Malý počet firem	Diferencovaný	Částečný	Částečné bariéry vstupu	Automobilní průmysl, výroba letadel, počítačů, reprotéchniky, bankovníctví, letecká doprava
	Monopolistická konkurence	Velký počet	Diferencovaný	Částečný	Volný	Restaurace, cestovní kanceláře, poradenské

²⁰ Václav Jurečka, Ivana Jánošíková. MIKROEKONOMIE. str. 131

		malých firem				kanceláře, benzinové pumpy
	Monopol	jedna	Specifický (bez blízkých substitutů)	Silný	Uzavřený	(více méně teoretické model-bliže viz v oddíle o monopolu)

Tab. č. 1.1 Typy tržních struktur

Zdroj: Mikroekonomie Jurečka str. 132

3.1.1 Dokonalá konkurence

Hlavním charakteristickým rysem je skutečnost, že žádný ze subjektů působících v odvětví není schopen ovlivnit cenu.

- Odvětví působí velký počet prodávajících a kupujících, z nichž žádný není schopen ovlivnit cenu.
- Existuje volný vstup do odvětví, neexistují zde ani překážky pro odchod z odvětví.
- Produkty jsou homogenní.
- Výrobci i spotřebitelé mají dokonalé informace o statcích a jejich cenách.

3.1.2 Nedokonalá konkurence

3.1.2.1 Monopol

Pro monopolní strukturu jsou typické přítomnost pouze jedné prodávající firmy, specifičnost produktu, neexistence jeho blízkých substitutů.

Podmínkou existence monopolu je existence bariér, které znemožňují jiným firmám vstup na odvětví. Administrativní či právní překážky jsou například patenty znemožňující imitaci výrobku, výrobních postupů, licencované živnosti, státní monopoly (lihový a tabákový, dovozní cla. Přírodní bariéry existují tam, kde vstupu do odvětví brání překážky přírodního rázu v podobě nepřístupnosti k potřebnému přírodnímu zdroji. Účinná ekonomická bariéra znamená, kdyby do odvětví vstoupila firma dosahující minimální efektivní velikosti, došlo by k přesycení trhu a v důsledku toho ke snížení ceny, což by likvidovalo původní ziskovou motivaci ke vstupu do odvětví.

3.1.2.2 Oligopol

Tato struktura je charakteristická několika firmami, které dohromady tvoří rozhodující podíl na trhu. V případě, že se firma v této struktuře rozhodně zvýšit cenu, ostatní ho pravděpodobně nebudou následovat a pro něj to může mít existenční důsledky. V opačném

případě, když se oligopolista rozhodne snížit cenu, tak ho pravděpodobně ostatní budou následovat a všichni budou v konečném důsledku pouze prodávat za cenu nižší. Tento jev se nazývá necenovou konkurencí, která se projevuje především vysokými náklady na servisní zajištění výroby, reklamy a podobně. Působí zde malý počet firem, takže dosažení dohody je snazší.

V ekonomické praxi se nejčastěji vyskytují následující čtyři formy oligopolní koordinace:

3.1.2.2.1 Kartel-smluvní oligopol

Přímou cestou oligopolních firem ke koordinaci jejich cenové a často také výrobní politiky je uzavření dohody o kartelu.

Kartelovou dohodou je dohoda uzavřená mezi firmami oligopolní tržní struktury, zaměřená na koordinaci při účtování ekonomických proměnných, jako jsou zejména ceny a rozsah produkce. Seskupení firem, které uzavřely podobnou smlouvu, označujeme kartel.

Nejznámějším typem karteluje cenový, v jehož rámci se firmy dohodnou na ceně. V takovém případě se vytváří situace podobná situaci monopolní, neboť celou tržní poptávku vlastně uspokojuje jeden subjekt, byť subjekt svého druhu.

V rámci některých kartelu si firmy rozdělují trh na geografické segmenty, na nichž se pak chovají jako monopolisté. V takovém případě jde o územní kartel.

Kartelové smlouvy jsou zakázány a postihovány protimonopolním zákonodárstvím. Problém je však v tom, že kartelové dohody mají jen málokdy podoby písemné smlouvy. Většinou mají formu nejrůznějších ústních „džentlmenských dohod“ a „vzájemných porozumění“, dosahovaných při různých neformálních „přátelských“ setkáních.²¹

3.1.2.2.2 Cenové vůdcovství-oligopol s dominantní firmou

Jelikož jsme se v předešlém odstavci dozvěděli, že kartelové dohody o cenách jsou zakázány, uplatňují se jiné, méně zjevné formy cenové koordinace. Jednou z nich je tzv. cenové vůdcovství, v angličtině označované jak „price-leadership“. Model je založen na předpokladu, že jedna z firem je cenový vůdce.

Tento typ cenotvorného chování se vyskytuje v odvětvích, kde jedna z firem zaujímá na trhu svým podílem dominantní pozici a je obklopena skupinou menších výrobců

²¹ Václav Jurečka, Ivana Jánošíková. MIKROEKONOMIE. s. 185

(outsiderů). Tato firma prodává za cenu, kterou napodobují ostatní výrobci v odvětví. Dochází tak k cenové koordinaci bez uzavření nějaké výslovné dohody.²²

3.1.2.2.3 Paralelní tvorba cen

Tento typ cenotvorby se uplatňuje tehdy, když firmy v odvětví stanovují cenu na podobné úrovni, aniž o tom jednají. Zejména v odvětvích, kde je malý počet firem, se projevuje tendence k tomu, že ceny jsou bez jakékoliv formální dohody stanovovány na podobné úrovni a konkurence se odehrává v oblasti marketingu (reklama) a diferenciací produktu.

Příkladem takových odvětví mohou být např. výroba alkalických baterií, barevných filmů, nealkoholických nápojů.

Uvedená neformální koordinace cen se však vyskytuje i v odvětvích, kde je počet firem větší. Firmám často stačí, když pozorují cenová rozhodnutí jiných firem a napodobují je. Může se tak stát, že to, co se jeví jako neuvěřitelná souhra okolností, vysvětlitelná pouze tajnou dohodou o ceně, může být ve skutečnosti pouhým napodobováním odpozorovaného cenového vývoje.²³

3.1.2.2.4 Barometrická tvorba cen

Tento systém cenové tvorby se vyskytuje v odvětvích, v nichž působí firma, která svou firemní cenovou politikou získala pověst iniciátora úspěšných cenových změn. Cenové změny ostatní firmy v odvětví napodobují.

Funkci cenového „leadera“ přitom nemusí plnit firmy velká a ekonomicky mocná. Zpravidla to bývá firma, která má prestiž a která v minulosti osvědčila svou schopnost citlivě a poměrně přesně interpretovat změny v nákladových a poptávkových podmínkách odvětví jako celku a odrážet je v cenových pohybech.²⁴

Alespoň okrajově se zmíníme o dvou dalších cenových praktikách ziskově orientovaných firem.

➤ Cena vypuzení

Ekonomicky silná firma, která unese dočasnou ztrátu, staví cenu pod úroveň výrobních nákladů. (O takové ceně pak říkáme, že je dumpingová). Outsiderské firmy

²² Václav Jurečka, Ivana Jánošíková. MIKROEKONOMIE. s. 187

²³ Václav Jurečka, Ivana Jánošíková. MIKROEKONOMIE. s. 188

²⁴ Václav Jurečka, Ivana Jánošíková. MIKROEKONOMIE. str. 188

jsou z trhu vypuzeny. Dominantní firma obsadí uvolněný tržní prostor a zpravidla zvýší cenu nad úroveň odpovídající výrobních nákladům.

➤ Ceny zábrany

V takovém případě firmy uvádějící na trh nový produkt stavoví cenu pod úrovní nákladů v zájmu dočasné zábrany vstupu konkurentů na trh.

3.1.2.3 Monopolistická konkurence

Existuje v odvětví, kde působí velký počet firem produkujících výroby a služby, uspokojující stejnou potřebu. Vedle velkého počtu firem v odvětví je dalším typickým rysem této tržní struktury diferenciací produktu.

Diferenciací produktu se rozumí skutečnost, že produkty téhož druhu vyráběné různými výrobci vyvolávají odlišné reakce u spotřebitele. Příčina může spočívat v drobných odchylkách například vlastnosti výrobku, design, balení doplňkové služby, tradici, pověsti a obchodní značka.

Stupeň vnímané diferenciací produktů je silně ovlivňován působením reklamy a vůbec propagačním úsilím.

3.2 Nekalá soutěž

Co je nekalá soutěž? Definuje Obchodní zákoník § 44 jako:

„Jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům.“

V České republice se nekalá soutěž zakazuje.

Generální klauzule zakazuje nekalou soutěž. Zákonodárce není schopen postihnout nekonečnou různorodost možných deliktů, jimiž konkurenti skutečně nebo potenciálně poškozují jiné soutěžitele nebo spotřebitele. Jinými slovy zákon, zákon výslovně zakazuje jednání, které naplňuje současně dva znaky, a to:

- je v rozporu s dobrými mravy soutěže,
- je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům.

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži jsou veřejnoprávní povahy. Soukromoprávní sankce v souladu s obchodního zákoníku se osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou proti rušiteli domáhat,

- aby se tohoto jednání zdržel,
- aby odstranil závadný stav,
- přiměřeného zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích,
- náhrady škody,
- vydání bezdůvodného obohacení.

Uplatnění sankcí však závisí výlučně na iniciativě poškozených nebo ohrožených soutěžitelů.

Mezi nekalou soutěž patří:

3.2.1 Klamavá reklama

- Klamavou reklamou je šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích či výkonech, které je způsobilé vyvolat klamnou představu a zjednat tím vlastnímu nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku prospěch na úkor jiných soutěžitelů, spotřebitelů nebo dalších zákazníků,
- za šíření údajů se považuje sdělení mluveným nebo psaným slovem, tiskem, vyobrazením, fotografií, rozhlasem, televizí či jiným sdělovacím prostředkem,
- klamavým je i údaj sám o sobě pravdivý, jestliže vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn, může uvést v omyl.²⁵

3.2.2 Klamavé označování zboží a služeb

- Klamavým označením zboží a služeb je každé označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služby pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, nebo že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost.
- Nerozhodné je, zda označení bylo uvedeno bezprostředně na zboží, obalech, obchodních písemnostech apod. Rovněž je nerozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo.
- Klamavým označením je i takové nesprávné označení zboží nebo služeb, k němuž je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu, jako výrazy "druh", "typ", "způsob" a označení je přesto způsobilé vyvolat o původu nebo o povaze zboží či služeb mylnou domněnku.

²⁵ Obchodní zákoník § 45 <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

- Klamavým označením není uvedení názvu, který se v hospodářském styku již všeobecně vžil jako údaj sloužící k označování druhu nebo jakosti zboží, ledaže by k němu byl připojen dodatek způsobilý klamat o původu, jako např. "pravý", "původní" apod.
- Tímto ustanovením nejsou dotčena práva a povinnosti ze zapsaného označení původu výrobku, ochranných známek, chráněných odrůd rostlin a plemen zvířat, stanovená zvláštními zákony.
- Inzerce v rámci podnikatelské činnosti a pro účely hospodářského styku, která nabízí registraci v katalogích, jako jsou zejména telefonní a jiné seznamy, prostřednictvím platebního formuláře, složenky, faktury, nabídky opravy nebo jiným podobným způsobem, musí obsahovat jednoznačně a zřetelně vyjádřenou informaci, že tato inzerce je výlučně nabídkou na uzavření smlouvy. To platí přiměřeně i pro přímou nabídku takové registrace.²⁶

3.2.3 Vyvolávání nebezpečí záměny

- Užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem,
- užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků),
- napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobila vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.²⁷

²⁶ Obchodní zákoník § 46 <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

²⁷ Obchodní zákoník § 47 <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

3.2.4 Parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele

- Parazitování je využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.

3.2.5 Podplácení

Podplácení ve smyslu Obchodního zákona:

- Soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži.²⁸

3.2.6 Zlehčování

- Jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích nebo výkonech jiného soutěžitele nepravdivé údaje způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu.
- Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel takovému jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).

3.2.7 Srovnávací reklama

- Srovnávací reklamou je jakákoliv reklama, která výslovně nebo i nepřímo identifikuje jiného soutěžitele anebo zboží nebo služby nabízené jiným soutěžitelem.
- Srovnávací reklama je přípustná, jen pokud:
 - a) Není klamavá nebo neužívá klamavé obchodní praktiky,
 - b) srovnává jen zboží nebo služby uspokojující stejné potřeby nebo určené ke stejnému účelu,

²⁸ Obchodní zákoník § 49 <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

- c) objektivně srovnává jeden nebo více základních znaků daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně důležité, ověřitelné a charakteristické,
 - d) nevede k vyvolání nebezpečí záměny na trhu mezi tím, jehož výrobky nebo služby reklama podporuje, a soutěžitelem nebo mezi jejich podniky, zbožím nebo službami, ochrannými známkami, firmami nebo jinými zvláštními označeními, která se pro jednoho nebo druhého z nich stala příznačnými,
 - e) nezlehčuje nepravdivými údaji podnik, zboží nebo služby soutěžitele ani jeho ochranné známky, firmu či jiná zvláštní označení, která se stala pro něj příznačnými, ani jeho činnost, poměry či jiné okolnosti, jež se jej týkají,
 - f) se vztahuje u výrobků, pro které má soutěžitel oprávnění užívat chráněné označení původu, vždy jenom na výrobky se stejným označením původu,
 - g) nevede k nepoctivému těžení z dobré pověsti spjaté s ochrannou známkou soutěžitele, jeho firmou či jinými zvláštními označeními, která se pro něj stala příznačnými, anebo z dobré pověsti spjaté s označením původu konkurenčního zboží,
 - h) nenabízí zboží nebo služby jako napodobení nebo reprodukci zboží nebo služeb označovaných ochrannou známkou nebo obchodním jménem nebo firmou.
- Jakékoli srovnání odkazující na zvláštní nabídku musí jasně a jednoznačně uvést datum, ke kterému tato nabídka končí, nebo musí uvést, že bude ukončena v závislosti na vyčerpání zásob nabízeného zboží nebo služeb. Jestliže zvláštní nabídka nezačala ještě působit, musí soutěžitel také uvést datum, jímž začíná období, v němž se uplatní zvláštní cena nebo jiné zvláštní podmínky.²⁹

3.2.8 Porušování obchodního tajemství

Porušováním obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství, které může být využito v soutěži a o němž se dověděl:

- tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technických předloh, návodů, výkresů, modelů, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán,

²⁹ Obchodní zákoník § 50a <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

- vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu.³⁰

3.2.9 Ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí

Ohrožováním zdraví a životního prostředí je jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobky nebo provádí výkony ohrožující zájmy ochrany zdraví anebo životního prostředí chráněné zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů.³¹

3.3 Hospodářská soutěž

Existuje mnoho definic, uvedu několik následujících obecných vymezení:

- „*Souběžné usilování několika osob o touž věc, o dosažení co nejlepšího výsledku, pokud jde o uspokojení jejich zájmu v dané oblasti společenských vztahů.*“³²
- „*Soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů (nabídky či poptávky) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků nebo služeb s týmiž potenciálními účastníky trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěženými nabídkami či poptávkami.*“³³

Účast na hospodářské soutěži:

- „*Fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen "soutěžitelé"), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat. Zneužitím účasti v hospodářské soutěži je nekalé soutěžní jednání (dále jen "nekalá soutěž") a nedovolené omezování hospodářské soutěže a nedovolené omezování hospodářské soutěže upravuje zvláštní zákon.*“³⁴

³⁰ Obchodní zákoník § 51

³¹ Obchodní zákoník § 52

³² Munková, Svoboda, Kindl ; Soutěžní právo; s.3

³³ Munková, Svoboda, Kindl; Soutěžní právo;s.3

³⁴ Obchodní zákoník § 41

Vysvětlení pojmu soutěžitel:

- Fyzické a právnické osoby, jejich sdružení a jiné formy seskupování, nejsou právníckými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.

Zneužitím účasti v hospodářské soutěži je nekalé soutěžní jednání (nekalá soutěž) a nedovolené omezování hospodářské soutěže se zabývá Obchodní zákoník.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže upravuje trh výrobků a služeb (dále jen "zboží") proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo ohrožení.

Ekonomická filosofie, na které je založena protimonopolní politika státu, vychází z předpokladu, že hospodářská soutěž, tzn. konkurence, je nezbytným předpokladem efektivního rozvoje tržní ekonomiky.

Realizací politiky ochrany hospodářské soutěže jsou pověřovány úřady, které v různých zemích mají různý název a různou strukturu.

V České republice je hlavním nositelem Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který má sídlo v Brně.

Hlavním úkolem instituce pověřenou kontrolou dodržování pravidel hospodářské soutěže, je určení relevantního trhu. Bez jeho identifikace si lze hodnocení tržní síly firem jen stěží představit.

Relevantní trh

- Trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

Vymezení relevantního trhu je podmínkou k tomu, aby bylo možné posoudit, zda má na trhu určitého statku některá firma monopolní nebo dominantní postavení.

- Firma je v *monopolní* pozici tehdy, není-li na relevantním trhu vystavena konkurenci.
- Firma je v *dominantní* pozici, není-li vystavena podstatné konkurenci.

Identifikace dominantní pozice je složitějším problémem než identifikace pozice monopolní, která je přece jen jednoznačnější. Nejčastěji je za firmu v dominantní pozici považována firma s tržním podílem 30 a více procent.

Soutěžní politika státu nebo Evropské unie, má boj proti klasickým kartelům a předchází nabývání příliš silné tržní moci, neboť taková moc zesiluje relativní nezávislost firmy na potřebách a zájmech spotřebitelů. Ve smyslu jde o prevenci a konkrétně zejména o kontrolu fúzí, tzn. slučování firem, jež by mohly ohrozit hospodářskou soutěž. Rozlišujeme fúze horizontální a vertikální:

- Horizontální fúze dochází ke spojení dvou nebo více firem produkujících stejný nebo podobný produkt. Tedy na stejné úrovni.
- Vertikální fúze dochází tehdy, když se spojují dvě nebo více firem působících v rozdílných fázích výrobního procesu. Tedy na různých úrovních trhu.

Fúze mohou vést k zesílení tržní moci některých firem a k oslabení konkurence v příslušném odvětví. Zároveň mohou vést k vyšší alokační efektivnosti, k využívání úspor z rozsahu, ke snižování nákladů a cen, což je pro spotřebitele výhodné.³⁵

3.3.1 Měření tržní síly

Tržní silou se rozumí stupeň, v jakém má firma možnost ovlivňovat cenu. Existuje řada metod, kterými se ekonomové snaží kvantifikovat tržní sílu firem. Každá metoda má své přednosti, ale i nevýhody. Naznačíme alespoň tři přístupy, se kterými se v literatuře setkáváme.

- Změření stupně koncentrace, tzn. soustředění tržní síly v jednotlivých odvětvích, je výpočet koncentračního poměru (concentration ratio) – CR. Koncentrační poměr vyjadřuje podíl čtyř (CR – 4) nebo osmi (CR – 8) největších firem v odvětví na celkových prodejkách odvětví. Předpokládá se, že ve více konkurenčním odvětví jsou prodeje více rozptýleny, a že tudíž koncentrační poměr je zde nižší. V méně konkurenčních odvětvích jsou prodeje soustředěny u menšího počtu firem, v extrémním případě čistého monopolu u jedné firmy. To znamená, že i koncentrační poměr zde bude vysoký.

³⁵ Jurečka, Jánošíková; Mikroekonomie; s.173

- Způsoby určování tržní síly zejména dominantních firem je založen na poznání, že firmy s velkou tržní silou mají schopnost dosahovat cenu, která je vyšší než mezní náklady. Americký ekonom Abba Lerner doporučil, aby informace o přesahu ceny nad mezními náklady byla využita k měření tržní (monopolní) moci a navrhl index.

Lernerova indexu:

$$L = \frac{\text{Cena} - \text{Mezní náklady}}{\text{Cena}}$$

- Další metoda je založena na srovnání účetního zisku firmy s normálním ziskem v příslušném odvětví. Vychází se z premisy, že velká tržní síla, v krajním případě monopolní, umožňuje dosahovat nadzisku. Existuje představa, že nalezení a kvantifikace tohoto mimořádného zisku, v naší terminologii vlastně ekonomického zisku, by umožnilo určit monopolní sílu.³⁶

3.4 Komunitární právo hospodářské soutěže

Od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 je hospodářská soutěž regulována také tzv. Komunitárním právem Evropského společenství, aplikovaného do českých právních předpisů pomocí Zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Základem Evropského soutěžního práva je článek 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Článek 101 obsahuje právní úpravu o zákazu dohod narušující soutěž. Článek 102 obsahuje právní úpravu zneužívání dominantního postavení. Tato ustanovení jsou závazná pro všechny účastníky trhu.

Dalšími právními předpisy obecně závaznými a přímo aplikovatelnými v každém členském státě, jsou nařízení Rady nebo Komise. Přímě aplikovatelné znamená, že každý členský stát musí tyto právní předpisy aplikovat do právních předpisů vnitrostátních.

³⁶ Jurečka, Jánošíková; Mikroekonomie; s.173

Rada i Komise Evropské unie jsou oprávněny vydávat kromě nařízení také směrnice stanovující cíle členským státům, jichž má být dosaženo, ale způsob, jakým daný stát tyto cíle splní, zůstává v moci státu. I když Rada i Komise tuto možnost mají, za celou dobu členství České republiky v Evropské unii byla v oblasti soutěžního práva přijata pouze Nařízení, z nichž nejdůležitější jsou Nařízení č. 1/2003, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 smlouvy a Nařízení č. 139/2004, o kontrole spojování mezi podniky.

Rozsudky Evropského soudního dvora, Soudu první instance a rozhodnutí Komise. Komise je v souvislosti s aplikováním komunitárního soutěžního práva hlavním orgánem Evropské unie. Její rozhodnutí jsou významným zdrojem informací z hlediska interpretace komunitárního práva, a to jak pro veřejnost, tak pro jednotlivé členské státy.

Rozsudky Soudu první instance jsou dalším významným prostředkem interpretace evropského soutěžního práva. Soud první instance rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Komise, zkoumá, zda Komise správně interpretovala Smlouvu ES. Tyto rozsudky jsou pro Komisi závazné a neexistuje proti nim opravný prostředek. Evropský soudní dvůr vydává rozsudky o tzv. prejudiciální otázce. V situacích, kdy se v členském státě vyskytne spor z důvodu nejasné aplikace nebo interpretace, může národní soud členského státu vznést otázku k Evropskému soudnímu dvoru. Rozsudek Evropského soudního dvora pak řeší nejasnosti ohledně interpretace komunitárního práva a pro národní soud je závazný.

4. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) je dle zákona o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je ústředním orgánem státní správy pro podporu a ochranu hospodářské soutěže proti jejímu nedovolenému omezování.

- Sídlo Úřadu je v Brně.
- V čele Úřadu je předseda, kterého na návrh jmenuje prezident republiky. Nikdo nemůže být jmenován do funkce předsedy více než dvakrát.
- S funkcí předsedy Úřadu je neslučitelné členství v politické straně nebo v politickém hnutí.
- Funkční období předsedy Úřadu je 6 let.

- Prezident republiky může odvolat předsedu Úřadu na návrh vlády. Předseda Úřadu se může této funkce vzdát.

V § 1 zákona o působnosti ÚOHS se říká, že výkon funkce předsedy končí odvoláním z funkce, vzdáním se funkce, uplynutím jeho funkčního období, zbavením nebo omezením způsobilosti k právním úkonům, odsouzením pro úmyslný trestný čin.

Předsedu lze odvolat z funkce jen:

- nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců, nebo
- narušuje-li závažným způsobem důstojnost své funkce anebo narušuje-li nezávislost a nestrannost ÚOHS.

Předsedu zastupují 3 místopředsedové, které jmenuje a odvolává předseda, přičemž určí pořadí jejich zastupování. Místopředsedové dále plní úkoly podle rozhodnutí předsedy. Místopředseda má nárok na plat, náhradu výdajů, naturální plnění, a nezůstane-li zaměstnancem Úřadu, i na odchodné jako viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu.³⁷

4.1 Soutěžní advokacie

Dlouhodobě označovaný postup, kdy ani nedojde k zahájení správního řízení, neboť soutěžní problém se podaří velmi rychle odstranit, a pochybení na straně soutěžitelů přitom není natolik závažné, aby muselo dojít k uložení pokuty. Je tak zaručena oprava rychlá náprava v řádu měsíců.

4.2 Poslání a kompetence Úřadu

Poslání Úřadu je zajistit takové fungování trhu, které bude v souladu s pravidly hospodářské soutěže a bude přinášet prospěch spotřebitelům.

K dosažení cílů vede:

- vede soutěžitele k tomu, aby se chovali v souladu s principy soutěžního práva,
- zasahuje proti praktikám, které narušují hospodářskou soutěž (například kartelové dohody, zneužití dominantního postavení),
- současně však dává podnikům možnost, aby své nezákonné jednání, které dosud nemělo závažné dopady na trh, mohly samy napravit.

³⁷ Zákon o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže;
http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/273_1996.pdf

Úřad dohlíží na zadávání veřejných zakázek a koncesí, čímž zajišťuje transparentnost při vynakládání veřejných prostředků, zejména:

- přezkoumání úkonů zadavatelů veřejných zakázek
- provádí kontrolu u zadavatelů
- podílí se na tvorbě a úpravě legislativy veřejných zakázek a koncesí

Mezi další činnosti Úřadu monitoruje a poskytuje poradenství v otázkách veřejné podpory v České republice, aby její uspokojování bylo v souladu s platnými pravidly Evropských společenství, zejména:

- koordinuje a sleduje poskytování veřejné podpory
- spolupracuje s poskytovateli na notifikacích národních opatření veřejné podpory a předkládá je Evropské komisi k posouzení
- poskytuje poradenství zejména poskytovatelům veřejné podpory

4.3 Vedení ÚOHS

- Předseda

Cílem Úřadu je zajistit férové a rovné podmínky na trhu pro všechny soutěžitele. Takové tržní prostředí bude prospěšné jak pro rozvoj české ekonomiky, tak pro spotřebitele. Podobně žádoucí je i vytvoření transparentních podmínek pro uchazeče o veřejné zakázky, aby bylo zajištěno efektivní vynakládání veřejných prostředků.

Petr Rafaj se narodil 23. června 1961 ve Valašském Meziříčí. Je absolventem Hornicko-geologické fakulty na Vysoké škole báňské v Ostravě. Po několikaletém působení v soukromém sektoru se v roce 1998 stal místostarostou Frýdku-Místku a od roku 2002 pak členem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. V něm působil mj. v rozpočtovém výboru, byl rovněž předkladatelem zákona o zneužití významné tržní síly.

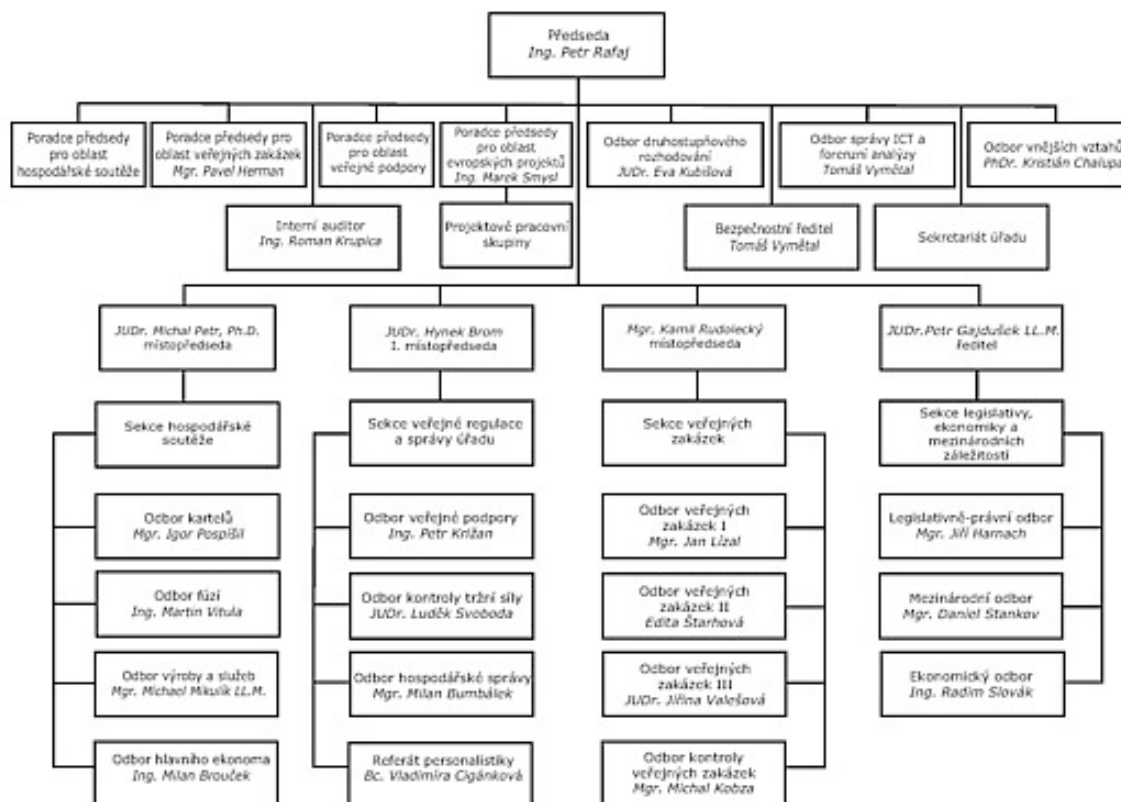
- Místopředsedové ÚOHS

JUDr. Hynek Brom

Mgr. Kamil Rudolecký

JUDr. Michal Petr, Ph.D.³⁸

4.4 Organizační struktura Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Tab. 1.2

Zdroj: www.compet.cz

4.5 Podnikání na volném trhu je soutěžní hra

Podnikání na volném trhu je soutěžní hra. Někdy mohou být společnosti v pokušení se této vzájemné soutěži vyhnout a pokusit se stanovit vlastní pravidla hry. Občas se jeden velký hráč snaží vytlačit konkurenty z trhu. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“) funguje jako rozhodčí a stará se o to, aby všechny společnosti hrály podle stejných pravidel. Úřad může nařídit, aby přestaly platit dohody a postupy, které omezují hospodářskou soutěž, a uložit pokutu společnostem, jež porušily soutěžní právo.

Sekce hospodářské soutěže Úřadu je složena z následujících odborů, které zasahují proti praktikám, jež omezují soutěž:

- Odbor výroby a služeb

³⁸ www.compet.cz

Odbor výroby a služeb vykonává činnosti a rozhodování ve věcech dohod narušujících soutěž. Jedním ze stěžejních oborů, na který se odbor při řešení soutěžních problémů zaměřuje, je energetika, tj. výroba či dodávka elektřiny, plynu a tepla. Tuto oblast, co do významu představující jednu z nejdůležitějších jak pro soutěžitele, tak pro spotřebitele, podrobuje odbor soustavnému monitoringu. Z hlediska šetření a vedení správních řízení jsou dále neméně důležitými oblastmi především trhy týkající se spotřebního zboží, zemědělství a potravin, zdravotnictví či farmacie a vody (dodávky, odvádění, vč. odpadních vod), dále především telekomunikace a média, bankovníctví a pojišťovnictví, doprava, motorová vozidla, pohonné hmoty, poštovní služby, vydavatelství a tisk apod. apod. V rámci svých činností se odbor podílí na zpracování koncepčních materiálů či připomínek k legislativním návrhům.

➤ Odbor kartelů

Odbor kartelů se zabývá výhradně odhalováním horizontálních dohod uzavíraných vzájemnými konkurenty na trhu (kartelové dohody). V rámci své činnosti efektivně využívá Leniency program Úřadu, který stanoví rámec pro mírnější režim ukládání pokut účastníkům utajovaných kartelových dohod, kteří se rozhodnou s Úřadem spolupracovat při vyšetřování. Další činnosti Odboru kartelů se vztahují k mezinárodní spolupráci, kontrole plnění povinností plynoucích soutěžitelům z rozhodnutí Úřadu, zpracování koncepčních materiálů a připomínek k legislativním návrhům.

➤ Odbor fúzí

Odbor fúzí posuzuje dopady spojení soutěžitelů na hospodářskou soutěž a kontroluje plnění závazků a podmínek stanovených v rozhodnutích Úřadu. Odbor fúzí současně kontroluje, zda nedochází k uskutečňování spojení soutěžitelů před podáním návrhu na povolení spojení a před nabytím právní moci rozhodnutí, kterým se spojení soutěžitelů povoluje, popř. uděluje výjimky ze zákazu zmiňovaného předčasného uskutečňování spojení soutěžitelů. V souladu s Nařízením Rady ES č. 139/2004 o kontrole spojování podniků posuzuje potřebu případných přesunů pravomocí k posuzování dopadů spojení soutěžitelů na hospodářskou soutěž mezi Úřadem a Evropskou komisí a podílí se na poradních výborech pro fúze, jež v rámci svolává.

➤ Odbor hlavního ekonoma

Odbor hlavního ekonoma spolupracuje s ostatními odbory Úřadu na šetření nejnáročnějších případů (případy, ve kterých jsou prováděny ekonomické/ekonometrické analýzy) ve věcech zneužití dominantního postavení, zakázaných dohod a fúzí a poskytuje nezávislá ekonomická stanoviska ohledně Úřadem šetřených případů. Ze strany odboru

hlavního ekonoma jsou v těchto případech řešeny otázky týkající se zejména analytického přístupu k šetření, identifikaci vhodných ekonomických metod/testů a požadovaných dat a analytické zpracování dat a jejich interpretace. Další činnost odboru hlavního ekonoma zahrnuje přípravu metodických materiálů a prezentací, formulaci odborných stanovisek Úřadu směrem k odborné i širší veřejnosti, jakož i mezinárodní spolupráci při řešení jednotlivých případů.³⁹

4.6 Ochrana hospodářské soutěže

Zákon o ochraně hospodářské soutěže upravuje trh „zboží“ proti vyloučení, omezení, narušení nebo ohrožení. Rozdělení do tří pilířů:

- dohodami soutěžitelů
- zneužitím dominantního postavení
- spojením soutěžitelů

4.6.1 Dohody mezi soutěžiteli (Kartel)

Dohody mezi soutěžiteli, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže, jsou zakázané. Dohody, jejichž dopad na hospodářskou soutěž je zanedbatelný, nejsou zakázány.

4.6.1.1. Druhy kartelů

- Cenové a podmínkové kartely

Formou cenového kartelu může být i ujednání o minimální ceně, za kterou se má dále prodávat. Druhem cenových kartelů jsou i kartelové rabaty, které upravují podmínky a výši cenových srážek.

- Rozdělovací (segmentační) kartely

Zákon zakazuje rozdělování trhu nebo nákupních zdrojů. Trh může být rozdělen nejen teritoriálně, ale i výrobově (specializace) a představitelná je i dělba časová.

- Diskriminační kartely

Spočívají v závazku či ve sladěných postupech k uplatňování rozdílných podmínek vůči jednotlivým soutěžitelům při shodném nebo srovnatelném plnění, kterými budou někteří soutěžitelé v hospodářské soutěži zvýhodněni (diskriminováni).

³⁹Dostupný z <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/>

➤ **Bojkotové kartely**

Bojkot spočívá v závazku neobchodovat či nespolupracovat se soutěžiteli, kteří nejsou účastníky dohody nebo jim jinak působit újmu.

➤ **Restrikční nebo kontrolní kartely**

Tato kategorie dohod zahrnuje dohody o omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic. Omezování výroby nebo dobytu se typicky projevuje jako dohoda o kvótách výroby nebo odbytu. V důsledku regulace výroby se přestává nabídka chovat závisle na poptávce a je tedy uměle limitována, čímž dochází k deformaci soutěžního prostředí.

➤ **Junktimační kartely**

Tento typ kartelu je v zákoně popsán jako dohoda o tom, že uzavře smlouvy bude vázán na přijetí nějakého dalšího plnění. Jde o případy, kdy neexistuje žádná souvislost mezi tímto plněním a předmětem smlouvy a z žádných obchodních zvyklostí ani ze zásad poctivého obchodního styku nevyplývá, že by se tato dvě plnění měla poskytovat současně. Odběratel je pak nucen odebírat i zboží, o kterém neměl zájem a kterým mu jsou zbytečně navyšovány náklady.

➤ **Bagatelní kartely**

Kdy soutěžitelé jednající ve shodě mají podíl menší než 5 % na celostátním trhu nebo na místním trhu menší než 30 %.

Zakázané ovšem nejsou pouze typické „tvrdé kartely“, tedy dohody o rozdělení trhu nebo určení cen. Zakázané jsou všechny dohody, jejichž cílem nebo výsledkem může být narušení soutěže na trhu, pokud nemají pouze zanedbatelný dopad na hospodářskou soutěž.

4.6.1.2. Výjimky ze zákazu

Institut výjimky ze zákazu zajišťuje Úřadu pružně reagovat a povolit i takovou kartelovou dohodu, pokud bude zajištěno pozitivní působení na účastníky trhu.

Úřad na základě žádosti soutěžitelů může povolit výjimku, pokud:

- Dohoda neobsahuje omezení prodávat jen určité množství nebo jen za určitou, vylučovat podnikatel (tj. takové, které nejsou schopni splnit podmínky).
- Neodporuje zákonnému zákazu nebo dobrým mravům soutěže.

- Omezeními není narušena podnikatelská činnost nabyvatele práva či licence a jejich rozsah neovlivňuje v podstatné míře nepříznivě hospodářskou soutěž na trhu. Při povolení výjimky Úřad může stanovit omezení či příkazy, kterými jsou účastníci se povinni řídit.⁴⁰

Antimonopolní úřady vytvořily efektivní nástroj v boji s kartely a to tzv. leniency program. Účastník kartelu má možnost informovat Úřad o existenci kartelové dohody, a pokud mu poskytuje nové informace, které umožní vést správní řízení a prokázat kartel, má vysokou šanci vyvážnout bez pokuty. V českém prostředí tohoto programu jako první účinně využil jeden z výrobců energetických nápojů, kterému hrozila za zakázanou dohodu o výhradním prodeji až dvacetimilionová pokuta. V současné době účinný leniency program je zaměřen pouze na zakázané dohody uzavírané mezi vzájemnými konkurenty na trhu.⁴¹

4.6.2. Leniency program

Dohody mezi soutěžiteli o

- přímém či nepřímém určení ceny
- rozdělení trhu, nákupních zdrojů nebo zákazníků
- omezení či kontrole výroby nebo odbytu zboží, včetně jeho dovozu či vývozu

Za taková jednání hrozí účastníkům kartelových dohod velmi vysoké pokuty, které mohou být uloženy až do 10 % z čistého obratu dosaženého soutěžitelem na relevantním trhu za poslední ukončené účetní období.

V případě, že:

- se účastníte dohody s konkurenty
- nabyli jste podnik a domníváte se, že některé dosavadní kontakty/dohody jeví známky koordinovaného postupu s konkurenty
- udržujete kontakty s konkurenty (i když se jedná o neformální setkání)

Měli byste zvážit, zda takové jednání nesplňuje znaky kartelu, a případně podat žádost k Úřadu.

⁴⁰ Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ohs/cast1h4.aspx>

⁴¹ Dostupný z <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance/>

Podmínky neudělení nebo snížení pokuty

- Úřad neuloží pokutu, která by soutěžiteli jinak byla uložena, pokud soutěžitel jako **první** předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní provést šetření na místě
- soutěžitel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní prokázat existenci kartelové dohody⁴²

4.6.2.1. Leniency typu IA.

Soutěžiteli, který přizná svoji účast na domnělé kartelové dohodě, Úřad neuloží pokutu, která by mu jinak byla uložena, pokud:

- a) žadatel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní provést šetření na místě
- b) Úřad v okamžiku předložení žádosti ještě šetření na místě ve věci takové kartelové dohody neprovedl a neměl ani dostatek informací a důkazů, aby je mohl provést
- c) žadatel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu

Žadatel je povinen Úřadu předložit zejména následující informace a důkazy:

- podrobný popis údajné kartelové dohody, včetně cílů, činností a způsobů jejího fungování, údaje o dotčených výrobcích a službách, o rozsahu území, na které se kartelová dohoda vztahovala, době jejího trvání a odhadovaných objem trhu, který byl kartelovou dohodou ovlivněn; přesné údaje o kontaktech v rámci kartelové dohody (zejm. datum, místo, obsah a účastníci údajných kontaktů)
- jméno a adresu soutěžitele předkládajícího žádost o neuložení pokuty a jména a adresy všech dalších soutěžitelů, kteří se údajné kartelové dohody účastní/účastnili
- jména, postavení, polohu kanceláří, a v nezbytném případě i adresy domů všech jednotlivců, kteří podle vědomí soutěžitele jsou nebo byli zapojeni do údajné kartelové dohody včetně jednotlivců, kteří do ní byli zapojeni jménem žadatele⁴³

⁴² Dostupný z <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance/leniency-program/>

⁴³ Dostupný z http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/HS/SoftLaw/Leniency_program.pdf

4.6.2.2. Leniency typu IB

Soutěžiteli, který přizná svoji účast na domnělé kartelové dohodě (dále též „žadatel“), Úřad neuloží pokutu, která by mu jinak byla uložena, pokud:

- a) žadatel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní prokázat existenci této kartelové dohody; relevanci takových informací a důkazů posuzuje Úřad
- b) Úřad neměl v okamžiku podání žádosti dostatek důkazů k prokázání této kartelové dohody
- c) v souvislosti s touto kartelovou dohodou nebyla dosud žádnému soutěžiteli poskytnuta podmíněčná ochrana podle leniency typu IA
- d) žadatel splňuje společné podmínky pro aplikaci Leniency programu

Při splnění těchto podmínek Úřad sníží pokutu prvnímu žadateli, který poskytl informace a důkazy představující významnou přidanou hodnotu, o 30 – 50%.

Společné podmínky pro aplikaci Leniency programu:

Žadatel musí s Úřadem od okamžiku podání své žádosti po celou dobu správního řízení skutečně, plně, soustavně a vstřícně spolupracovat. Bude bezodkladně poskytovat veškeré relevantní informace a důkazy související s údajnou kartelovou dohodou, předkládat pouze úplné a přesné informace. Musí být k dispozici a bezodkladně reagovat na jakékoliv požadavky, které mohou přispět ke zjištění stavu věci. Žadatel ukončil svoji účast na údajné kartelové dohodě bezprostředně po podání žádosti. V době, kdy žadatel zvažoval předložení žádosti o neuložení pokuty, nezničil, nepadělal ani nezatajil žádné důkazy o údajné kartelové dohodě. Žadatel neinicioval uzavření kartelu, nečinil na ostatní členy kartelu nátlak, aby se ke kartelu připojili.⁴⁴

4.6.3 Dominantní postavení a jeho zneužití

Za dominantní postavení je považováno takové postavení společnosti na trhu, které jí umožňuje chovat se nezávisle na konkurentech nebo spotřebitelích. Společnost s dominantním postavením na trhu může díky své síle podstatně ovlivňovat strukturu trhu a působit tím újmu spotřebitelům nebo jiným podnikům. Posoudit, zda určitá společnost má

⁴⁴ Dostupný z http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/HS/SoftLaw/Leniency_program.pdf

takto významné postavení, není lehké, nicméně obecně platí, že společnost má dominantní postavení, pokud má podíl na trhu přesahující hranici 40 %.

Není však vyloučeno, že určitá společnost může (např. z důvodu velké roztrůstěnosti trhu, kde působí velké množství malých společností) mít dominantní postavení i při nižším podílu, např. při 25 %. Proto každá společnost, která je zahrnována mezi významnější hráče na trhu musí být na pozoru, zda opravdu takové dominantní postavení nezaujímá. Zejména pokud bychom posuzovali postavení firmy v některých krajích nebo i ve vztahu k menším územím, kde náš tržní podíl může být relativně velmi vysoký.

Je nutno připomenout, že samo dominantní postavení není soutěžním právem zakázáno. Bylo by nespravedlivé trestat společnosti, které dosáhly takového postavení svými schopnostmi. Soutěžní právo však bez výjimky zakazuje jeho zneužití. Právě zneužití dominantního postavení patří mezi jednání, která Úřad pro ochranu hospodářské soutěže nebo Evropská komise velice přísně postihují a pravidelně chování silných „hráčů“ bedlivě monitorují. Sankce za zneužití dominantního postavení bývají zpravidla velmi citelné. Možnost existence dominantního postavení s sebou přináší významná omezení v možnosti chovat se na trhu podle svého volného uvážení. Při obchodním jednání je třeba dávat pozor zejména na následující skutečnosti:

- účtování neodůvodněně vysokých nebo naopak dlouhodobě velmi nízkých cen - tzv. predátorských cen,
- vynucování nepřiměřených obchodních podmínek je zakázáno
- odmítnutí dodávky bez objektivně ospravedlnitelného důvodu je obecně zakázáno, objektivně ospravedlnitelným důvodem zde může být např. faktická nemožnost provést dodávku z důvodu nedostatečné kapacity nebo vážná a objektivně existující obava ohledně důvěryhodnosti zákazníka (např. nezaplacení ceny)
- diskriminace jakékoliv nerovné zacházení se zákazníky nebo dodavateli, které není založeno na objektivně ospravedlnitelných důvodech, je zakázáno
- vázanými obchody se rozumí situace, kdy podmínkou prodeje produktu je současný prodej jiného produktu, který však s prvním produktem věcně ani jinak nesouvisí, příkladem může být prodej písku pouze společně se štěrkem
- omezení výroby/těžby bez ospravedlnitelných důvodů (např. příliš vysoké náklady apod.) je zakázáno. Výše uvedené příklady jednání, které mohou být považovány za zneužití dominantního postavení, jen naznačují, že silné firmy jsou při rozhodování o

svém chování na trhu podstatně omezeny soutěžními pravidly. Neznalost těchto pravidel může skončit až vysokou pokutou a nepříjemnými nápravnými opatřeními ze strany soutěžních úřadů, v některých případech i vlnou žalob poškozených zákazníků nebo konkurentů.

Tuzemský telekomunikační operátor Telefónica O2 potvrdil, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 30. března 2011 zahájil vyšetřování firmy kvůli možnému zneužití dominantního postavení na trhu v oblasti vysokorychlostního internetu. Vyšetřování se má týkat porušení jak tuzemských předpisů, tak evropské práva. Telefónica podle mluvčího Martina Žabky využije všechny prostředky, aby dokázala, že podezření úřadu je neopodstatněné. Firma dosud tvrdila, že k zahájení řízení není důvod, protože dle analýzy ČTÚ je trh širokopásmového přístupu k internetu vysoce konkurenční a nepůsobí na něm žádný dominantní hráč. Již v září loňského roku se na trhu objevily dohady, že Telefónica O2 může čelit pokutě až ve výši 6 miliard korun (což představuje zhruba 10 % tržeb) za účtování si vyšších velkoobchodních cen alternativním operátorům než v případě veřejnosti (takzvaný margin squeeze). Proces bude zřejmě trvat delší dobu a jeho výsledek je nejistý.⁴⁵

4.6.4 Spojení soutěžitelů (Fúze)

Posuzování spojování soutěžitelů je třetím pilířem ochrany hospodářské soutěže. Fúze firem jsou v hospodářské soutěži běžným jevem. Větší hráči skupují menší s cílem získat na trhu ještě vlivnější postavení. Antimonopolní úřady proto posuzují ty největší fúze, ke kterým na jednotlivých trzích dochází. Tam, kde by v důsledku zamýšleného spojení mohlo dojít k narušení hospodářské soutěže jsou přijímány závazky ze strany fúzujících firem. Teprve potom je fúze povolena.

Jen zcela ojediněle je navrhované spojení zakázáno. ÚOHS také zaznamenal případy, kdy soutěžitelé, kterým spojení nebylo povoleno, požádali o souhlas s fúzí znovu. Pokud mezitím došlo k výrazným změnám na trhu, mají přitom šanci se svým návrhem uspět. Smyslem ochrany hospodářské soutěže v oblasti fúzí není mařit podnikatelské plány firem, ale zasahovat pouze tehdy, když je navrhované spojení způsobí narušení soutěže na trhu.

⁴⁵ Dostupný z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/uohs-setri-telefonicu-o2-ze-zneuzeni-dominantniho-postaveni-/616545>

Zpráva z 1. dubna 2011

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže povolil spojení soutěžitelů Monier Group S.à.r.l. a BRAMAC Dachsysteme International GmbH/BRAMAC Dachsysteme Holding GmbH.

Nabývané společnosti, které stojí v čele holdingu BRAMAC, byly doposud společným podnikem skupin Monier a Wienerberger. V posuzované transakci jde o změnu kvality kontroly ze společné na výlučnou a nedojde tedy k navýšení tržního podílu skupiny Monier na českém trhu. Prvostupňové rozhodnutí již nabylo právní moci.

Lucemburská skupina Monier působí celosvětově v oblasti prodeje střešních krytin, komínů, větracích systémů a střešních systémů pro výrobu elektřiny. V portfoliu má obchodní značky Brass, Redland, Schindel, Wierer, Bramac a Tondach. V České republice skupina Monier podniká zejména v oblasti výroby a prodeje střešních tašek a příslušenství pro střechy, a to prostřednictvím společností HPI – CZ spol. s r.o., BRAMAC střešní systémy spol. s r.o. a Tondach Česká republika s.r.o.

Tržní podíly spojením vzniklého subjektu se v oblasti příslušenství pro střechy a solární střešních systémů a v oblasti střešních tašek a krytin pohybuje do úrovně 25 %, v důsledku fúze nedojde k jeho nárůstu.

Úřad tedy dospěl k závěru, že posuzované spojení soutěžitelů nebude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže a fúzi povolil.⁴⁶

4.7 Veřejná podpora

Veřejnou podporou se rozumí každá podpora poskytnutá v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, která narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví výroby a pokud ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Za státní prostředky se na základě judikatury ES považují i ostatní veřejné zdroje.

Podpora, která splňuje výše uvedená kritéria, je neslučitelná se společným trhem a tedy zakázaná. Výjimka z obecného zákazu poskytování veřejné podpory může být povolena na základě tzv. blokových výjimek či na základě rozhodnutí Evropské komise. Podpora de minimis nemá dopad na hospodářskou soutěž, ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy Evropské unie (vzhledem ke své limitované výši) a proto není při

⁴⁶ Dostupný z: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/vyrobce-stresni-krytiny-bramac-bude-pod-vylucnou-kontrolou-skupiny-monier/>

dodržení všech ustanovení daných příslušným nařízením EK považována za veřejnou podporu.⁴⁷

Pravomoci Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jakožto koordinačního orgánu v oblasti veřejné podpory, jsou vymezeny zákonem č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. Tyto pravomoci, spočívající ve výkonu koordinační, poradenské, konzultační a monitorující činnosti, Úřad vykonává ve všech oblastech, s výjimkou oblasti zemědělství a rybolovu, přičemž tyto činnosti vykonává zejména ve vztahu k poskytovatelům veřejné podpory.

4.7.1. Centrální registr podpor malého rozsahu (de minimis)

Vznikl k 1. lednu 2010 na základě ustanovení § 3a zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů. Cílem registru je vytvořit centrální systém pro evidenci podpor malého rozsahu (de minimis) poskytnutých na základě přímo použitelných předpisů EU.

Po naplnění registru daty (od 1. ledna 2012) by měla tato databáze přinést zkvalitnění monitoringu poskytovaných podpor malého rozsahu pro koordinační orgány veřejné podpory.

Přínosem pro poskytovatele podpory de minimis v souvislosti s funkčním centrálním registrem, pak bude především zrychlení administrace poskytování podpory malého rozsahu, neboť odpadnou dosavadní formální kroky předcházející samotnému poskytnutí podpory de minimis konkrétnímu příjemci. Zásadně se také zvýší právní informovanost a právní jistota poskytovatelů i příjemců podpory de minimis.⁴⁸

4.8 Veřejné zakázky

Prostřednictvím zadávání veřejných zakázek dochází k výdeji značné části veřejných prostředků. Postup při zadávání veřejných zakázek a při uzavírání koncesních smluv upravují v současné době zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení.

Smyslem těchto zákonů je zajistit takovou praxi, která by zabezpečovala volnou a svobodnou soutěž mezi dodavateli zakázek a současně provedení výběru nejvhodnější nabídky transparentním způsobem bez diskriminace uchazečů. Dohled nad dodržováním zákona o veřejných zakázkách vykonává ÚOHS od roku 1995.⁴⁹

⁴⁷ Dostupný z: <http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>

⁴⁸ Dostupný z: <http://www.compet.cz/verejna-podpora/registr-de-minimis/>

⁴⁹ Dostupný z: <http://www.compet.cz/verejne-zakazky/>

➤ Sekce veřejných zakázek

se zabývá zejména řešením návrhů dodavatelů směřujících proti možnému nesprávnému postupu zadavatelů podle zákona o veřejných zakázkách či koncesního zákona ve správních řízeních. Sekce má čtyři odbory, které samostatně řeší jednotlivé případy, odbor kontroly navíc vykonává i činnosti podle zákona o státní kontrole. Neméně zanedbatelnou činností sekce veřejných zakázek je činnost metodická, realizovaná především prostřednictvím odpovědí na dotazy.

➤ Ve správním řízení

úřad rozhoduje o tom, zda zadavatel při zadávání veřejné zakázky (resp. koncese) postupoval. Správní řízení je zahájeno na návrh dodavatele nebo z moci úřední. Proti prvostupňovému rozhodnutí Úřadu je možno podat rozklad, o kterém rozhoduje předseda Úřadu.

➤ Podněty

Na základě podnětů fyzických či právnických osob (např. občané, Policie ČR, ministerstva) Úřad přezkoumává dokumentace o veřejných zakázkách. Pokud získá pochybnosti o zákonnosti úkonů zadavatele, zahajuje správní řízení z moci úřední (viz výše). Pokud pochybnosti neshledá, sděluje své závěry (výsledek šetření) pisateli podnětu i zadavateli.

➤ Kontroly

Úřad je oprávněn rovněž provádět kontroly podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Kontroly jsou prováděny většinou na základě plánu kontrolní činnosti. Kontrolované subjekty jsou vybírány na základě poznatků Úřadu získaných zejména při vedení správní řízení nebo šetření podnětů. O výsledku kontroly je zpracován kontrolní protokol. V případě zjištění nedostatků je zahájeno správní řízení.⁵⁰

4.8.1. Dohled nad veřejnými zakázkami

- dohled nad dodržováním dle zákona o veřejných zakázkách vykonává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen "orgán dohledu"), při kterém přezkoumává zákonnost úkonů zadavatele s cílem zajistit transparentnost zadávání veřejných zakázek a dodržování zásad stejného zacházení a nediskriminace zájemců a uchazečů o veřejné zakázky
- vydává předběžná opatření

⁵⁰ Dostupný z: <http://www.compet.cz/verejne-zakazky/>

- rozhoduje o tom, zda zadavatel při zadání veřejné zakázky postupoval se zákonem.
- ukládá nápravná opatření a sankce

4.8.2. Bid rigging

Označení tajné dohoda uchazečů o veřejnou zakázku, kteří se místo vzájemné konkurence dohodli na záměrném zvýšení ceny nebo snížení kvality podané nabídky. Tato aktivita je v rozporu se základními principy veřejné soutěže a ve všech členských státech OECD je tudíž nelegální.

Často se potenciální dodavatelé rovněž předem dohodnou, který z nich předloží zdánlivě nejvýhodnější nabídku a zakázku získá. Hlavním motivem přitom zůstává snaha o zvýšení celkové ceny zakázky. Ostatní „soutěžící“ si potom rozdělí dodatečný zisk (vzniklý umělým navýšením ceny) nebo se stanou subdodavateli vítěze.

Druhy:

- **Krycí nabídka**

Patří mezi nejobvyklejší formy. Účastníci podávají takové nabídky, které mají pouze vytvořit iluzi skutečné soutěže, např. nabídnou záměrně vysokou cenu nebo alespoň cenu vyšší než předem domluvený vítěz, případně upraví parametry své nabídky tak, aby byla z nějakého důvodu neakceptovatelná pro zadavatele.

- **Utlumení nabídek**

Označuje situaci, kdy se dohodnuté firmy soutěže vůbec nezúčastní nebo v jejím průběhu svou nabídku stáhnou.

- **Rotace nabídek**

Zaručuje v horizontu několika zakázek postupné vystřídání firem na pozici vítěze podle předem dohodnutých podmínek.

- **Přidělení trhu.**

Dodavatelé si podle stanovených kritérií rozdělí trh a v daných segmentech si ve veřejných zakázkách nekonkurují.⁵¹

⁵¹ Dostupný z: <http://www.nekorupci.cz/>

4.9 Hodnocení činnosti ÚOHS

Dle mého názoru existence Úřadu je v dnešní době nepostradatelná. I když Úřad nemá v žádné kompetenci přímo zakotveno ochranu spotřebitele, přes to značná část činností a jeho rozhodnutí si kladou za cíl spokojeného občana-spotřebitele. Respektování pravidel hospodářské soutěže není samozřejmostí, ale vzácností.

Události roku 2010:

V lednu vznikl Centrální registr podpor malého rozsahu (de minimis). Jedná se databázi, která by měla přinést zkvalitnění monitoringu pro koordinační orgány veřejné podpory. Přínosem bude zrychlení administrace podpor malého rozsahu.

S počátkem roku vstoupila v účinnost novela *zákona o veřejných zakázkách a novela koncesního zákona*. Legislativní změny přinesli Úřadu pravomoc možnost uložit zákaz plnění smlouvy, zejména u zakázek, jež byly zadávány bez zadávacího řízení. Dále byla zavedena možnost uložit zákaz účasti ve veřejných zakázkách společností, které předložili nepravdivé údaje o své kvalifikaci.

V důsledku ekonomické krize došlo k úpravě veřejných zdrojů a tím ke snížení množství zadávaných veřejných zakázek. I přesto jde vysledovat velmi silné soutěžní chování uchazečů o veřejné zakázky. Mohlo by se zdát, že počet případů, které Úřad řeší, klesá, situace je opačná. V důsledku silného konkurenčního boje a snahy dodavatelů uspět u celkově sníženého množství zadávaných veřejných zakázek, velmi progresivně narostl a dále narůstá počet podnětů i návrhů na zahájení přezkumného řízení vedené Úřadem.

Kladně hodnotím v oblasti veřejných zakázek, kdy bylo za 11 měsíců podáno celkem 141 rozkladů. Vydáno bylo celkem 184 rozhodnutí, 96 z nich ještě o rozkladech podaných v roce předcházejícím.

Z nejvýznamnějších můžeme jmenovat sankce 3 mil. Kč pro město Liberec nebo 1,5 mil. Kč za parkovací systém v Hradci Králové. Proti rozhodnutím ÚOHS bylo podáno celkem 24 žalob. Soudy nicméně rozhodovaly převážně o případech pocházejících již z minulých let

a na stranu Úřadu se přiklonily v 11 z 16 rozsudků. Celková úspěšnost rozhodnutí Úřadu je i zde 98%.⁵²

Největší počet správních řízení byl tradičně veden v oblasti kontroly spojování soutěžitelů, kde bylo do konce listopadu 2010 zahájeno 38 řízení.

V případě fúze EUROVIA SA a Tarmac CZ a.s. Úřad identifikoval na dotčených trzích drceného kameniva a těženého kameniva, oblasti asfaltových obalovaných směsí a oblasti inženýrského stavitelství obavy z narušení hospodářské soutěže a povolil ji až po předložení dostatečných závazků ze strany účastníků.

V oblasti kartelů bylo zahájeno jedno správní řízení, a to na trhu odpadového hospodářství. Jedná se o bid-riggingový případ, který podle prvotních výsledků šetření může mít zásadní dopad na celorepublikový trh. Úřad vydal v prvním stupni celkem tři kartelová rozhodnutí s pokutami v celkové výši téměř 65 mil. Kč. Doručeny byly dvě souhrnné žádosti o leniency. Nejvyšší sankce ve výši 51,7 milionů Kč byla uložena za kartel výrobců CRT obrazovek.

Dále bylo v oblasti antitrustu vydáno dalších 5 rozhodnutí, za všechny můžeme jmenovat zejména případ Sokolovská uhelná s pokutou 17,2 mil. Kč a nepravomocné rozhodnutí o zneužití dominantního postavení společností Student Agency.

Rovněž oceňuji vstřícnost ÚOHS při spolupráci s veřejností a médií. Úřad pravidelně zveřejňuje na svých internetových stránkách tiskové zprávy a veškeré podrobné informace. Články o činnosti Úřadu se pravidelně objevují v periodikách například Hospodářské noviny, časopis Euro. Pokud je o vzdělávací aktivity tak nejdůležitější je Svatomartinská konference na podzim a na jaře Úřad hostil mezinárodní konferenci.

⁵² Dostupný z:

http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2010/Infolist_2010_06_vyznamne_udalosti.pdf

5. Závěr

Předmětem bakalářské práce bylo analyzovat komplexní strukturu ochrany hospodářské soutěže. Především jsem se soustředila na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který sídlí v Brně a jeho pravomoc. Rovněž jsem ukázala historii regulace obchodu od samého počátku lidstva, které jsou dokumentovány ve starověkém Římě. Podstatnou změnou prošel i Úřad, který byl samostatným ministerstvem. Samotnému Úřadu jsem věnovala poslední kapitolu.

Úvod je zaměřen na historii ekonomického systému a soutěžního práva a jeho pododvětví. V první kapitole jsem se věnovala historickému vývoji soutěžního práva od rané historie až po rok 1989 především Českého státu. Závěr kapitoly byl věnován vývoji Úřadu na ochranu hospodářské soutěže v datech od roku 1991 až po rok 2008

Cílem druhé kapitoly byla antimonopolní politika ČR, především její tržní struktura. Mezi podbody kapitoly byla nekalá soutěž, hospodářská soutěž a právo komunitární.

Třetí kapitola se zabývala samotným reprezentantem Hospodářské politiky a to je Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Vymezení konkrétních pravomocí, poslání a organizační strukturou. Úřad byl vymezen dle zákona o působnosti ÚOHS. Větší část této kapitoly se zabývala ochranou soutěže. Analyzovala jsem veřejnou podporu, veřejné zakázky.

V závěru kapitoly jsem hodnotila činnost Úřadu za rok 2010, kterých bych zhodnotila jako rok úspěšný. Dospěla jsem k závěru, že činnost ÚOHS je přínosem pro naši ekonomiku. Politika ochrany hospodářské soutěže patří mezi oblasti, o které se hodně mluví, ale není lehké se v ní orientovat a pochopit, proč stát přistupuje k regulaci soutěže. Už Adam Smith hovořil o „neviditelné ruce trhu“. Proč se tedy hospodářská soutěž reguluje? Dle mého názoru je důvodu hned několik. Ve společnosti se vytrácí pojem etiky, morálky a morálních zásad. Mezi další příčinu bych zařadila pokrok v oblasti informačních technologií konkrétně k přístupu informací a možností zneužití. Globalizace ekonomiky, kdy společnosti působí na zahraničním trhu více států a existuje mezi nimi velice silná konkurence. To společnosti svádí k praktikám, které jsou v rozporu s dobrými mravy a právním řádem. Denně se setkáváme v médiích s kauzami lobbování, uplácení, zneužití postavení ve veřejné správě, s korupcí

apod. ÚOHS zasahuje do tržního mechanismu, ale domnívám se, že tento zásah je zcela namístě.

Seznam použité literatury

Monografie

KOLEKTIV AUTORŮ. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Historie, fakta, svědectví.* 2008. 159 s. ISBN 978-80-254-2242-7.

MALÝ, K. A KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945.* 3. Přepřacované vyd. LINDE PRAHA,a.s., 2003.673 s. ISBN 80-7201-433-1.

VÁCLAV JUREČKA; IVANA JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie.* 1.vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2008. 327 s. ISBN 978 – 80 – 248 – 0910 -6.

MUNKOVÁ, J.; SVOBODA, P.; KINDL, J.; *Soutěžní právo.* 1. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2006. 430 s. ISBN 80-7179-440-6.

Elektronické zdroje:

Zákon o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2010. [2011-02-08].

Dostupný z WWW http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/273_1996.pdf

Bid rigging [online]. 2010. [2011-02-24]. Dostupný z WWW: <http://www.nekorupci.cz/>

Veřejné zakázky [online]. 2010. [2011-03-01]. Dostupný z WWW:<http://www.compet.cz/verejne-zakazky/>

Veřejná podpora [online]. 2010. [2011-03-12]. Dostupný z WWW:<http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>

Registr de minimis [online]. 2010. [2011-03-22]. Dostupný z WWW: <http://www.compet.cz/verejna-podpora/registr-de-minimis/>

Aktuality [online]. 2011. [2011-03-27].

Dostupný z WWW: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/vyrobce-stresni-krytiny-bramac-bude-pod-vylucnou-kontrolou-skupiny-monier/>

<http://www.financninoviny.cz/zpravy/uohs-setri-telefonu-o2-ze-zneuzeni-dominantniho-postaveni-/616545>

Leniency program [online]. 2010. [2011-04-01]. Dostupný z WWW
http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Legislativa/HS/SoftLaw/Leniency_program.pdf

Hospodářská soutěž [online]. 2009. [2011-04-01]. Dostupný z WWW
<http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/>

Zakázané dohody a zneužití dominantního postavení [online]. 2011. [2011-04-02]. Dostupný z WWW <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance/>

Obchodní zákoník § 50a [online]. 2010. [2011-04-02]. Dostupný z WWW:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>

Významné události [online]. 2010. [2011-04-05]. Dostupný z
WWW:http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2010/Infolist_2010_06_vyznamne_udalosti.pdf

Seznam zkratek

ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Úřad	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
EU	Evropská Unie
ČR	Česká republika
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ES	Evropské společenství

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. dubna 2011

.....

Radka Janošová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Na Návsí 1219/118a 747 14 Ludgeřovice